

23. Geri Dönüşümsüz Maske ile Oksijen Uygulaması

İşin Amacı

Solunumu çeşitli nedenlerle bozulmuş veya solunumu olmayan hastalarda yeterli doku oksijenlenmesini değişik oranlarda (%60-90) sağlama amacıyla yapılır.

İşin Kapsamı

Yüksek yoğunlukta (60-99 oranında) O₂ verilmesi gereken hastalarda uygulanır.

İşin Yapılma Zamanı

Doku oksijenizasyonunun yüksek yoğunlukta değişik oranlarda oksijen uygulaması ile sağlanabileceği durumlarda uygulanır.

İş ile İlgili Tanımlar

Hipoksi: Genel anlamda kanda, hücrelerde ve dokularda oksijen eksikliğidir.

Parsiyel Arteriyel Oksijen Basıncı (PaO₂): Arteriyel kandaki oksijenin parsiyel basıncıdır. Oksijenizasyonun değerlendirilmesinde kullanılır. Normal değerleri 80-100 mmHg'dir.

- PaO₂ : 60-79 mmHg arasındaysa “hafif hipoksemi”
- PaO₂ : 40-59 mmHg arasındaysa “orta hipoksemi”
- PaO₂ : 40 mmHg altındaysa “ağır hipoksemi”

Oksijen satürasyonu (SaO₂): Hemoglobinin oksijenle satürasyon (doyma) düzeyini yansıtır. Normal değerleri %95-100'dür.

Parsiyel Arteriyel Karbondioksit Basıncı (PaCO₂): Arteriyel kandaki karbondioksitin parsiyel basıncıdır. Alveolar ventilasyonun göstergesidir. Normal değerleri 35- 45 mmHg'dir.

- PaCO₂ >45 = Asidoz
- PaCO₂ <35 = Alkaloz

Bikarbonat (HCO₃⁻): Kanın en önemli bazıdır ve normal değeri 22- 26 mEq/L" dir. H⁺, kazanma ve kaybetme özelliğinden dolayı kanı pH değişikliklerinden korur ve böbrekler tarafından kontrol edilir. Arteriyle kanın pH"ı 7.35- 7.45" tir.

Periferik oksijen saturasyonu (SpO₂): Puls oksimetre ile izlenir. SpO₂, hemoglobinin oksijen ile doyma yüzdesidir ve normal değeri % 95- 100' dür.

Endtidal karbonsioksit (EtCO₂): Ekspiryum sırasında dışarıya verilen havadaki karbondioksitin parsiyel basıncıdır. Solunumla ilgili problemlerde, yeterli ventilasyon olup olmadığına karar vermek için End- tidal CO₂ (ETCO₂) ölçümü yapılması gerekir. Akciğerlere giren ve çıkan hava hareketini gösterir, alveoller CO₂'i yansıttığı kabul edilir ve ventilasyonun yeterliliğini işaret eder. Normal değerleri 35- 45 mmHg'dir.

İşin Yapılma Süreçleri

- ✓ Eller yıkanır, eldiven giyilir.
- ✓ Hazırlanan malzemeler alınarak hasta veya yaralının bulunduğu yere getirilir.
- ✓ Hastaya ve yakınlarına tedavinin; nedeni, süresi ve etkisi hakkında bilgi verilir.
- ✓ İşlem için hastadan izin alınır.

✓ Regülatör ile oksijen tüpü ya da merkezi sistem bağlantısı yapılır ve kontrol edilir. ✓ Hastaya, fowler ya da semi fowler pozisyonu verilir. ✓ Geri dönüşümsüz maske; tepe burun köküne, taban alt dudakla çene arasındaki boşluğa oturtularak ağız ve burnu içine alacak şekilde yerleştirilir ve elastik bantlar başa geçirilerek sabitlenir. ✓ Oksijen tüpünün vanası açılır, oksijen akım hızı ayarlanır. ✓ Kısmi geri dönüşümlü maskeden farkı, maske ile torba arasındaki bağlantı tüpü tek yönlüdür. Bu bağlantı tüpünde ekspiryum sırasında gazın maskeden rezervuar torbasına girişini önleyen bir valf bulunur; dolayısıyla hastanın verdiği soluk torbaya gitmez. Sadece torbadan hastaya oksijen gider. ✓ Hastaya, rahat bir pozisyon verilir. ✓ Hastanın tedaviye cevabı gözlenir. ✓ Hastaya; işlem sonucu, tedavinin süresi ve durdurulması gereken durumlar hakkında bilgi verilir. ✓ Eldiven çıkarılır, eller yıkanır. ✓ Malzemeler temizlenerek kaldırılır. ✓ Tıbbi atıklar uygun şekilde yok edilir. ✓ Oksijenin verilmiş hızı, tedavi süresi, uygulanan yöntem ve gözlemler kaydedilir.	
İş Gerçekleştirirken Kullanılan Yöntem, Teknikler ve Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar	
✓ Maske, uygun şekilde yerleştirilmelidir; aksi takdirde oksijen konsantrasyonu düşer. ✓ Hastanın kulak arkası ve yüz bölgesi tahriş yönünden gözlenir. ✓ Gözle görülür kirlenme olduğunda, hemen değiştirilmelidir.	
İş Görenin Kullandığı Araç ve Gereçler	
✓ Eldiven, ✓ Oksijen ✓ Geri dönüşümsüz maske	
İşin Riskleri	
Hastada Oluşabilecek Riskler	Çalışanda Oluşabilecek Riskler
✓ Yüz bölgesinde basıya bağlı nekroz	Yok